

حماسه آفرینی غواصان و خط شکنان لشکر ۴۱ ثارالله

در عملیات والفجر ۸

نویسنده: حمیدرضا مشهدی فراهانی

سند شماره ۲۴۴، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ

اشاره

زمانی که مطالب فصلنامه شماره ۳ نگین ایران را برای صفحه بندی آماده می کردیم، خبر سقوط هواپیمای ایلوشین سیاه و شهادت حدود سیصد تن از سرنشینان آن که بیشتر از نیروهای لشکر ۴۱ ثارالله بودند، اعلام شد. فصلنامه نگین ایران ضمن ابراز تسلیت و همدردی با خانواده های معظم این عزیزان، به منظور بزرگداشت یاد و خاطره دلآوری ها و حماسه آفرینی های رزمندگان لشکر ۴۱ ثارالله که اکنون تعدادی از آنها بعد از هفده سال، به دیار باقی شتافتند و به لقاء الله پیوسته اند یا به سوگ همزمان خود نشستند، قسمتی از تدابیر، تلاش ها و ایثارگری های آنها را در عملیات والفجر ۸ به هنگام شناسایی، عبور از اروندرود و شکستن خطوط دشمن که از سوی آقای حمیدرضا مشهدی فراهانی، یکی از راوایان مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ بعد از اجرای عملیات (۱۳۶۴) به نگارش درآمده است، تقدیم می کند. امید است با نشر این گزارش گامی هرچند کوچک در تداوم راه آن عزیزان برداشته، به تعمیق ارزش های آنها در جامعه کمک کرده و به هدفشان، که حفظ و تعالی میهن اسلامی است، نزدیک شده باشیم.

مأموریت محول به لشکر ۴۱ ثارالله بیش از سه ماه قبل از عملیات ابلاغ شد.^۱ خط حد داده شده به یگان از نهر الجیش عراق تا نهر العماره به عرض سه کیلومتر بود. یگان مأموریت داشت که پس از عبور از رودخانه اروند و شکستن خط، از جاده های اول، دوم و سوم دشمن عبور کند و سپس، مانور خود را تا خور عبدالله ادامه دهد.^۲

منطقه عملیات

منطقه عملیاتی یگان در محدوده فرارگاه نوح و در حد فاصل لشکر ۱۹ فجر و تیپ المهدی قرار دارد و در فاصله ۶/۵ الی ۷ کیلومتری دهانه خلیج فارس واقع شده است. در منطقه محوله به لشکر ثارالله سه نهر مچری، بلامه و علی شیر جاری می باشد. حد فاصل بین نهرها را نخلستان پوشانده است که طول آن در محدوده یگان حدوداً ۲/۵ کیلومتر می باشد؛ منطقه ای که با فاصله تقریبی هفتصد متری از رودخانه اروند- پوشیده از گل و لای و چولان ها- آغاز می شود و تا نزدیکی جاده خسروآباد ادامه دارد. با توجه به این که در کنار جاده های منطقه عموماً خاکریز احداث شده است، این جاده ها در زمان بارندگی بیشتر باتلاقی است. به طوری که تردد با وسایل نقلیه بر روی جاده ها تقریباً ناممکن است یا به سختی انجام می شود. افزون بر این، درون نخلستان ها نیز در اغلب اوقات باتلاقی است.

پس از ابلاغ مأموریت به یگان، شناسایی ها بر اساس مانور لشکر آغاز شد.

در مراحل نخست، که نیروها برای شناسایی دشمن از رودخانه اروند عبور می کردند، جریان آب آنها را به سمت چپ و راست منحرف می کرد، اما پس از چند شب توانستند به راحتی از آب عبور کنند و با استفاده از علائم

ردیف هشت پر (خورشیدی) بود که در فاصله دو متر از یکدیگر قرار داشتند. هشت پره‌های نخست بدون سیم خاردار بودند و دو ردیف هشت پر بعدی سیم خاردار حلقوی داشتند. در ضمن، دشمن در این منطقه، فاقد سنگر کمین و تله مین منور است.^۵

نحوه حرکت غواص‌ها در اروندرود

نحوه حرکت هر یک از گروهان‌های غواصی در اروندرود به صورت سه ستون با فاصله‌های ده متری از یکدیگر بود که برای جلوگیری از پراکندگی بارشته طنابی به هم متصل بودند. در راس گروهان، عنصر اطلاعاتی محور، که از نیروهای اطلاعات بود و هدایت کل گروهان را بر عهده داشت، قرار می‌گرفت.

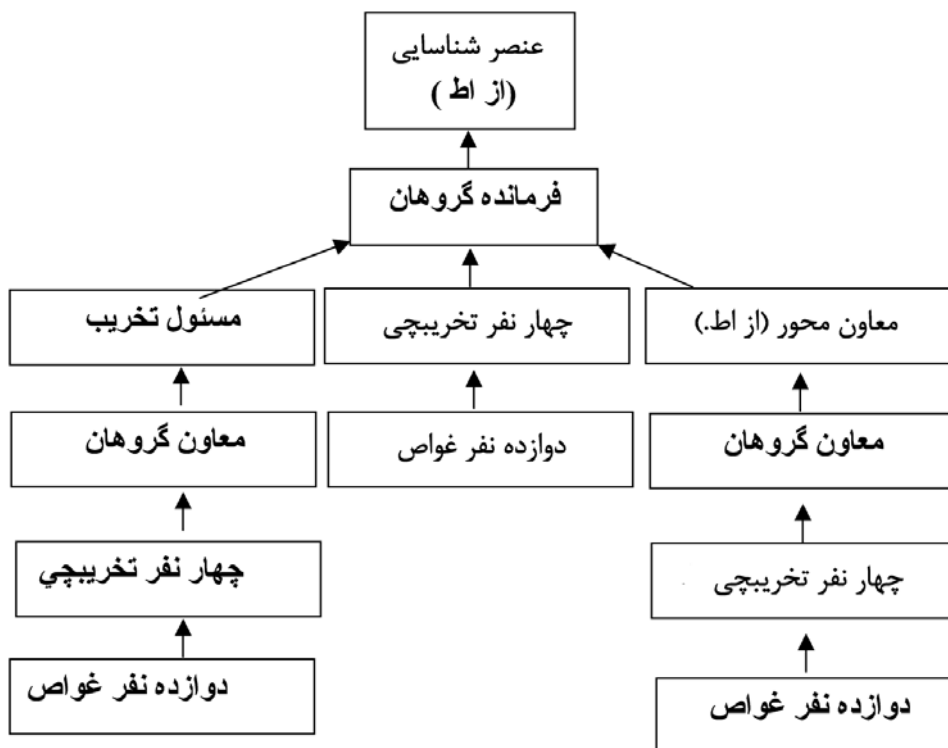
در ستون سمت چپ به ترتیب، مسئول تخریب، که وی نیز از نیروهای اطلاعات بود، معاون گروهان، چهارنفر تخریبی و دوازده نفر غواص رزمی حرکت می‌کردند. در ستون میانی نیز، به ترتیب فرمانده گروهان، چهار نفر تخریبی و دوازده نفر غواص قرار داشتند و در ستون سمت راست هم، به ترتیب، عنصر شناسایی، که از نیروهای

گذاشته شده برای تردد قایق‌های دشمن به نقطه مورد نظرشان برسند.^۳

نیروهایی که برای شناسایی از رودخانه اروندرود عبور می‌کردند در این مورد توجیه شده بودند که ضمن به دست آوردن اطلاعات از دشمن، زیاد به مواضع آنها نزدیک نشوند، چرا که هرگونه برخوردی با گشتی‌های دشمن و نیز سنگرهای کمین، باعث می‌شد تا دشمن نسبت به انجام عملیات هوشیار شود. بدین منظور، شناسایی از مواضع و خطوط دشمن به چند شب پیش از عملیات موكول شد تا در صورت لو رفتن یکی از محورها، به عملیات ضربه‌ای وارد نشود.

نیروهای شناسایی برای کسب اطلاعات از دشمن پیش از انجام عملیات، سی مرتبه از اروندرود عبور کردند. در نتیجه، توانستند خط حد داده شده را شناسایی کنند، در همین زمینه، برادر راجی، مسئول اطلاعات عملیات لشکر ثارالله، می‌گوید: «بچه‌های ما از تمام مواضع عبور کرده‌اند، حتی تا هشت الی نه متری خط دشمن پیش رفته‌اند».^۴ بر اساس اطلاعاتی که در طول شناسایی‌ها به دست آمده، مواضع کار گذاشته شده از سوی عراق، شامل سه

نمودار حرکت غواص‌ها در اروندرود



اطلاعات بود، معاون گروهان، چهار نفر تخریبچی و دوازده نفر غواص حرکت می کردند.

که غواص ها به خط دشمن زدند، با فرمان حرکت از طرف فرمانده لشکر، به طرف نهروهای مربوطه، که از سوی غواص ها علامت داده می شود، حرکت کنند و سپس، به خط دشمن بزنند.

زمان در نظر گرفته شده برای رسیدن غواص ها به آن طرف رودخانه ارونده سه ساعت بود. بدین صورت که برای عبور آنها از چولان ها و گل و لای (هفتصد متر)، یک ساعت؛ برای آرایش گرفتن در ساحل رودخانه، پانزده دقیقه؛ برای عبور از این رودخانه ارونده، یک ساعت؛ و برای عبور از موانع و رسیدن به سنگرهای دشمن ۴۵ دقیقه در نظر گرفته شد. ناگفته نماند که بهترین وضعیت رودخانه برای عبور غواص ها، شرایط مد یا یکی دو ساعت بعد از آن در نظر گرفته شد.

پس از این که گردان های غواصی خط شکن وارد عمل شدند، فرمانده لشکر، هدایت نیرو را تا رده گردان به عهده بگیرد و مسئولان محورها در تماس مستقیم با فرماندهی، گردان ها و گروهان ها را حرکت دهند و پس از وارد عمل شدن گردان های موج دوم (در گردان)، مسئولان محورها برای انجام دادن الحاق با جناح راست (لشکر ۱۹ فجر) و جناح چپ (تیپ المهدی) و هم چنین، عبور گردان های موج سوم از گردان های قبلی، به آن طرف رودخانه ارونده بروند. در این زمینه، فرمانده لشکر به مسئولان محورها چنین می گوید:

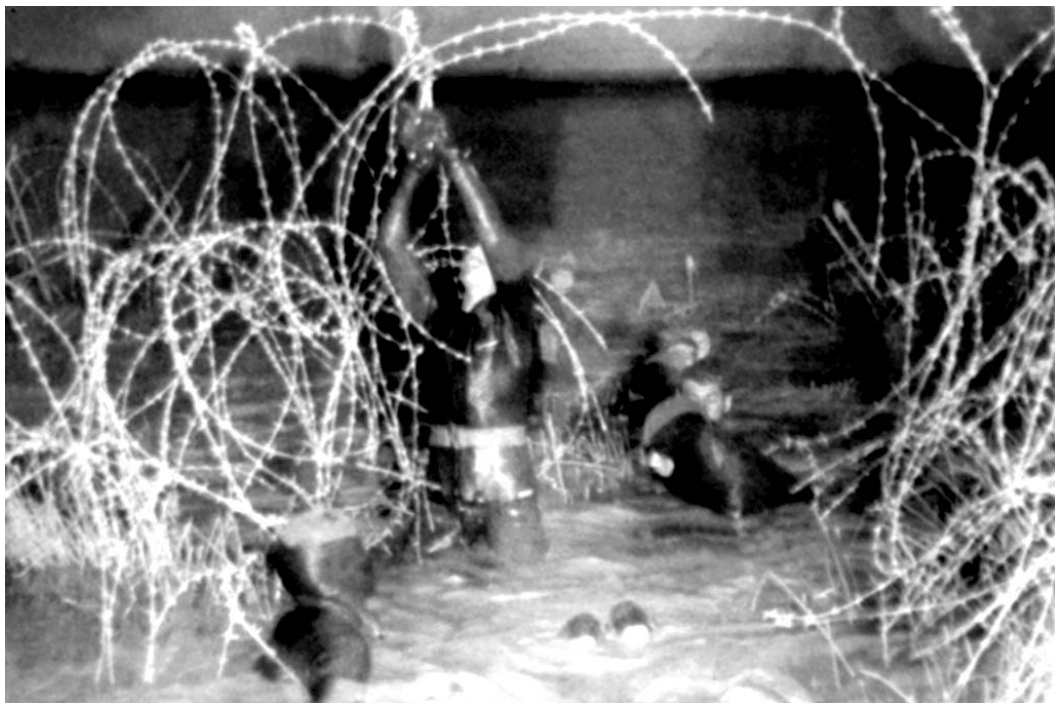
زمان بندی حرکت گردان ها در طرح

در طرح مانور گردان ها، پیش بینی شد که در آخرین روز پیش از عملیات، که تمامی نیروها در آماده باش صددرصد به سر می برند، گردان، نخست، در ساعت ۱۱ صبح ناهار خود را صرف کند و سپس، به استراحت بپردازد. پس از آن، در ساعت ۱۵ بعد از ظهر، به آنها، شام داده شود. در مرحله بعد، ساعت ۱۷:۳۰ تا ۱۸:۳۰، بعد از ظهر سوار بر قایق و با موتور خاموش با طناب خود را به دهانه نهروها نزدیک کنند و در پشت پیچ و خم های نهروها، موضع بگیرند و بعد از این

«غیر از من با کسی تماس نگیرید هدایت گردان ها را خودم انجام می دهم، شما فقط گردان ها را گروهان به گروهان حرکت دهید، حرکت گردان ها و حرکت به چپ و به راست با من است.»

آخرین وضعیت پیش از عملیات

تمامی گردان های رزمی تا دور پیش از عملیات به منطقه وارد شدند و سپس، نیروهای خود را نسبت به منطقه و

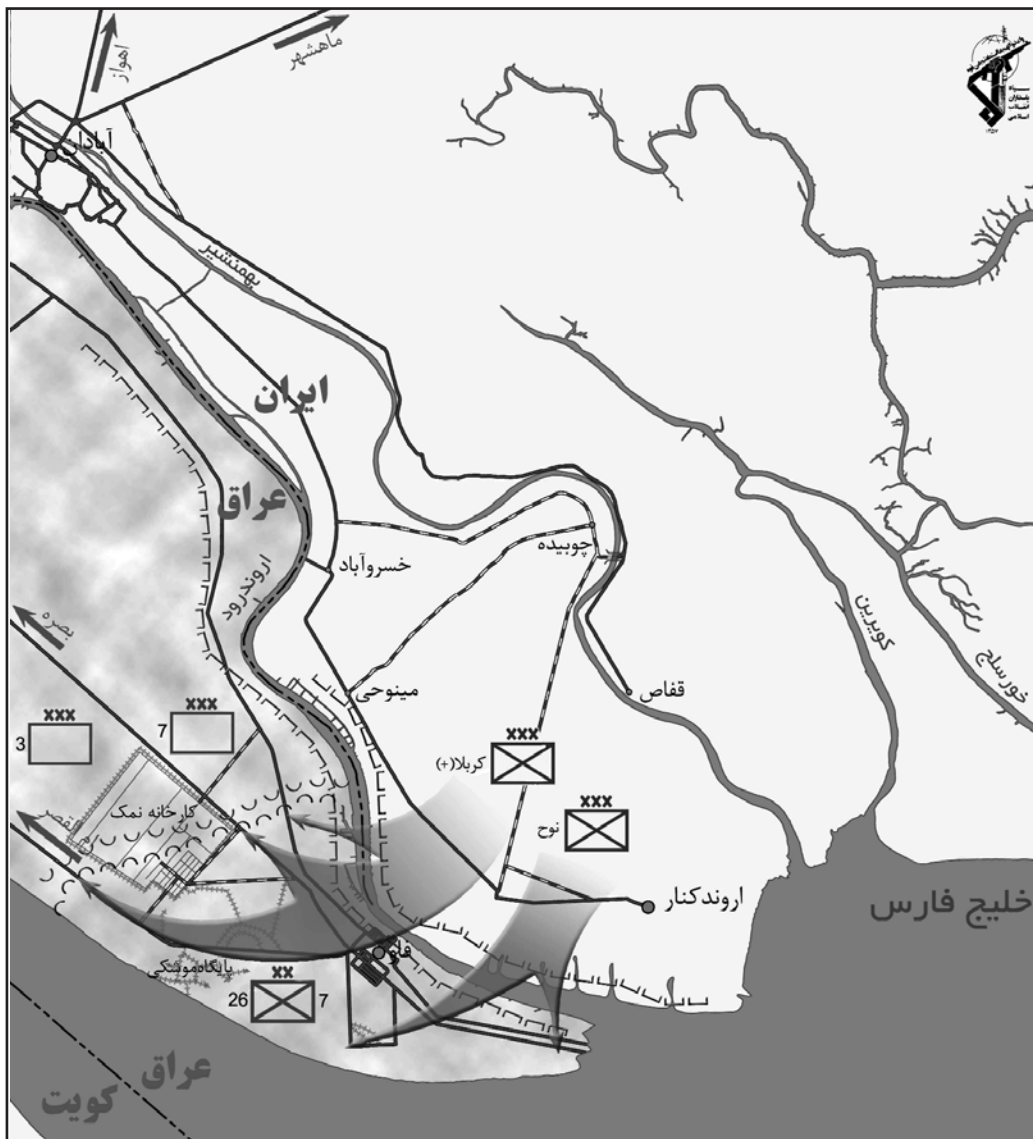


مقدمات آن آماده شده بود، برقرار و تردد نیروها به عقب قطع شود. هم چنین، در این جلسه، فرمانده لشکر به تمامی گردان‌ها و واحدها دستور آماده باش صد در صد داد.

هوشیاری دشمن

در آغاز کار، شواهد نشان می‌داد که دشمن هنوز نسبت به محدوده عملیاتی یگان آگاه نشده است، اما به زودی با فرستادن هلی کوپتر شناسایی، شلیک چند گلوله خمپاره و هم چنین، با توجه به نزدیک شدن عملیات، شلوغ شدن منطقه و ازدیاد تردها، تقریباً هوشیارتر شد، به طوری که فرمانده لشکر در این مورد در تاریخ ۱۳۶۴/۱۷ می‌گوید: «پریروز، دو فروند هلی کوپتر به منطقه آمده و آن جا را

محورهای از پیش تعیین شده توجیه کردند تا واحدها برای روز عملیات آماده شوند. آنها اقداماتی از جمله عقبه سازی، جاده سازی، شن ریزی، اسکله سازی، اورژانس، پدهای ادوات و زرهی، مواضع توپخانه، بنه‌های تدارکاتی، استتار کردن قایق‌ها در محورهای عملیاتی (درون نهرها) و ... را برای شب عملیات آماده کردند. سپس، در تاریخ ۶۴/۱۷، (چند روز پیش از عملیات)، فرمانده یگان طی جلسه‌ای که با حضور تمامی مسئولان واحدها و فرماندهان گردان‌ها تشکیل داد آخرین وضعیت و میزان آمادگی یگان‌ها را مطرح کرد که در این زمینه، نخست، گردان‌ها و سپس واحدها یک به یک اعلام آمادگی کردند و سپس قرار بر این شد که از فردا (۱۳۶۴/۱۷/۱۸)، ارتباط با سیم، که از پیش



شناسایی کردند. هلی کوپتر شناسایی، برای کنترل ویژه ساحل خودی آماده بود، اینها حساسیت های دشمن است، آتش دشمن، ثبت تیرهای آن که اخیراً انجام می دهد، نشان دهنده آن است که دشمن حساس شده است»^۷.

حرکت نیرو به طرف محورهای عملیاتی

از صبح روز ۱۳۶۴/۱۷/۲۰، تمامی گردان های رزمی و غیره با شور و هیجان و گام های استوار نوید پیروزی سر، داده و خود را برای انجام یک عملیات دیگر آماده می کردند. همه علی رغم آن که می دانند تا مرز شهادت فاصله چندانی

طبق طرح، ساعت ۱۱ صبح روز ۱۳۶۴/۱۷/۲۰، نیروها با آمادگی کامل مشغول خوردن ناهار شدند، سپس، با بانگ الله اکبر اذان، نماز را به جا آوردند و پس از استراحت کوتاهی در ساعت ۱۵، شام را نیز صرف کردند. لحظات حرکت فرا رسیده بود. نیروها با توجه به سازمان رزم خود، گردان به گردان و به صورت ستون، به طرف محورهای عملیاتی حرکت کردند. همه چیز طبق روال از پیش تعیین شده پیش می رفت، یگان دریایی قایق های خود را با موتور خاموش - با پارو یا طناب - درون نهرها و محورهای عملیاتی برای استقرار در پیچ های نزدیک اروند به طرف

نیروهای شناسایی برای کسب اطلاعات از دشمن پیش از انجام عملیات، سی مرتبه از اروندرود عبور کردند. در نتیجه، به خوبی توانستند خط حد داده شده را شناسایی کنند

جلو حرکت می داد. گردان های خط شکن به صورت ستونی به طرف محورهای عملیاتی خود در حرکت بودند تا در زمان مقرر، سوار بر قایق ها شوند و سپس، با اعلان فرمانده، عملیات را آغاز کنند.

حرکت غواص ها به طرف معبرها

در ساعت ۱۵:۳۰ بعد از ظهر روز ۱۳۶۴/۱۷/۲۰، گروهان شهید عباس زاده از محور علی شیر، گروهان شهید عباسی از محور بلامه و گروهان شهید میرافضلی از محور بحری به طرف راهکارهای خود حرکت کردند و پس از عبور از نخلستان، در پشت نیزارها و چولان ها مستقر شدند و پس از صرف چند دانه خرما و بیسکویت، لباس های غواصی را پوشیدند و در ساعت ۱۹:۰۵ دقیقه، پس از ادای نماز، با استفاده از تاریکی شب به سمت رودخانه اروند حرکت کردند. در ساعت ۱۹:۵۴ نیروهای غواص در محور بلامه وارد آب شدند که به دنبال آن، محور مجری و علی شیر در ساعت ۱۹:۵۳ و ۲۰:۰۴ خود را به آب زدند.* زمانی که گردان حضرت رسول (ص) خود را به آب می زد، هوا طوفانی و رودخانه نیز متلاطم بود.

نخستین تماس غواص ها بعد از عبور از اروند

نیروهای غواص از سه محور و از هر محور یک گروهان با آرایش ستونی از رودخانه اروند عبور کردند. هر گروهان

نیست، اما با روحیه ای عالی یکدیگر را در آغوش می گیرند و از هم حلاوت می طلبند. عده دیگری از نیروها در حال نوشتن وصیت نامه های خود هستند. راستی، چه کسی می داند که درون این وصیت نامه ها چه نوشته می شود؟

حتماً نوشته می شود که نگذارید امام تنها بماند، ما که دستمان از این دنیای مادی کوتاه است، ولی از دوستان و جوانان مسلمان می خواهیم که جنگ را تارفع فتنه در جهان ادامه دهند. بعضی دیگر از خود می پرسند، با وجود این همه نیروی رزمنده در جبهه ها، چه کسانی می خواهند به صلح تن دهند، مگر این همه جوان مخلص در جبهه ها، جان خود را در طبق اخلاص گذاشته اند، پس چرا...؟

حالا و هوای نیروهای غواص حال و هوای دیگری است، این آخرین دعای توسلی است که می خوانند و چند شبی بیشتر به لحظه موعود نمانده است. آنها می دانند که احتمال بازگشتشان نسبت به نیروهای دیگر بسیار ضعیف تر است. آنها با بدن های نحیف و دستان پینه بسته*، جز شهادت به هیچ چیز دیگری نمی اندیشند. هم چنین، به خوبی می دانند که پس از حدود یک ساعت جنگیدن با امواج آب و موانع، جنگ با نیروهای دشمن را در پیش دارند. زمانی که فرمانده لشکر گفت: «شاید این آخرین دعای توسل شما باشد و...». نیروهای غواص حالات عجیبی داشتند، به طوری که انسان می توانست شب عاشورای امام حسین (ع) را تجسم کند.

* بیشتر غواص ها روستایی و کشاورز و کارگر بودند و چند نفری هم طلبه و دانش آموز در میان آنها بود.
** غواص ها تقریباً نیم ساعت پس از آغاز جریان مد وارد آب شدند.

فرمانده گردان حضرت رسول (ص)، الان پشت موانع است. در نتیجه، امکان درگیری وجود دارد اگر درگیر شویم، اشکالی ندارد؟ در ضمن دوگلوله کلت به رنگ های قرمز و زرد در جناح راست ما شلیک شده، ما اگر مجبور شویم، درگیر می شویم؛ زیرا، نمی توان نیرو را در موانع نگه داشت».

نیروهای غواص در ساعت ۲۱:۳۰ پس از عبور از خورشیدی ها و موانع دیگر، خود را به زیر سنگرهای دشمن رساندند و آرایش گرفتند و هم چنان در انتظار فرمان حمله بودند. در این زمینه، برادر مؤذن، قائم مقام لشکر، طی تماسی که در ساعت ۲۱:۵۸ با قرارگاه نوح گرفت خطاب به برادر علایی اعلام کرد:

«ما نیروهایمان زیر سنگرهای دشمن، کاملاً آرایش گرفته، دیگران (محورهای دیگر یگان) به احتمال زیاد رسیده اند، اما به دلیل اختلالات بی سیمی نتوانسته اند تماس بگیرند». سپس برادر مؤذن در تماسی با فرماندهی لشکر از قول برادر علایی گفت: «آماده باشید، ما منتظر لشکر ۱۹ فجر هستیم». از طرف دیگر، در ساعت ۲۲:۱۰، خبر رسید که دو گروهان شهید عباسی و شهید عباس زاده از گردان حضرت رسول (ص) (غواص) که از محور بلامه و علیشیر حرکت کرده بودند، پس از عبور از موانع و خورشیدی ها، خود را به پشت سنگر و خطوط دشمن رسانده و آماده اند.

در سر ستون با رشته طنابی به یکدیگر متصل بودند. سرانجام، در ساعت ۲۰:۵۶، پس از یک ساعت جدال با آب، به آن طرف اروند رسیدند. سپس، تنها گروهان شهید میرافضلی توانست ارتباط خود را با بی سیم دستی، با فرماندهی برقرار کند.* آنها آن قدر به سنگرهای دشمن نزدیک شده بودند که احساس می کردند روشن کردن بی سیم ها و صدای آنها موجب بیداری نیروهای عراق خواهد شد.

هنوز برقراری ارتباط با دو گروهان دیگر میسر نشده و هیچ گونه خبری از آنها به دست نیامده است.

گروهان شهید میرافضلی پس از عبور از رودخانه و موانع** موجود که بر سر راه قرار داشت، خود را به نزدیکی دشمن رساند و منتظر اعلام دستور از جانب فرمانده یگان برای حمله به دشمن شد. فرمانده لشکر طی تماسی با این گروهان اعلام کرد که برای همگام شدن با گروهان شهید عباسی اندکی تأمل کند.

در ساعت ۲۰:۵۹، فرمانده به گردان خط شکن حضرت ابوالفضل (ع) آماده باش داد تا پس از آن که غواص ها به خط زدند با دستور فرماندهی و از روی علامت هایی که غواص ها از معابر باز شده می دهند، سوار بر قایق، خود را به غواص ها برسانند و آنها را در شکستن خط و پاکسازی یاری دهند. هم چنین، فرمانده طی تماسی در ساعت ۲۱ با قرارگاه تاکتیکی یگان، اعلام کرد: «به علایی بگویید: امینی،



* فرمانده گردان که با این گروهان همراه بود ارتباط خود را برقرار کرد.
** خورشیدی، سیم خاردار حلقوی، موانع عبور هاورکرافت و گل و لای.

زمان آغاز درگیری و نحوه شکستن خط

نیروهای غواص که پس از عبور از موانع، با توجه به اصل غافلگیری خود را به پشت خط دشمن رسانده بودند، در ساعت ۲۲:۱۲، نخست، حمله خود را با سر نیزه‌ای که به همراه داشتند، آغاز کردند، سپس، با انداختن نارنجک در سنگرهای دشمن و گشودن آتش بر روی آنها درگیری را ادامه دادند و بعد از سه دقیقه درگیری، خط مقدم دشمن را مختل کردند، به طوری که در ساعت ۲۲:۱۵ خبر رسید که در محور بحری خط دشمن شکسته شده است، ولی از محور علی شیر خبری نبود.*

در مورد نحوه شکستن خط، فرمانده لشکر، برادر قاسم سلیمانی گفت: «یک گردان غواص در نظر گرفتیم که از سه محور حرکت می کرد. سپس هر محوری به سه گروه تقسیم شد که هر یک از آنها تیم های تخریب داشتند و موانع را باز می کردند. طوری برنامه ریزی شده بود که غواص ها بدون آن که انفجاری در مواضع روی دهد، از زیر سیم های خاردار عبور کنند.

بیشتر، بچه ها خودشان را به پشت دشمن رساندند و از پشت به دشمن حمله کردند. گاه در بعضی از محورها، دشمن در پشت مواضع خود مشغول چیدن موانع بود و برخی از سنگرها نیز خالی بودند، که بچه ها از پشت منهدمشان کردند. طوفان شب عملیات در مواقعی تعادل غواص ها را بر هم می زد و آنها را یک دور کامل می چرخاند. با این حال، آنها توانستند در همان نقطه ای که مشخص شده بود از آب بیرون بیایند»^۸

علی رغم جریان شدید آب اروند، غواص ها دقیقاً در محورهای خود حرکت کردند و به حد خودشان رسیدند؛ کاری که بسیار سخت و نامحتمل بود؛ زیرا، در زمانی که در رودخانه بهمن شیر مانور می کردند، علی رغم آن که عرض این رودخانه دویست متر بود، پنجاه، تا صد متر انحراف داشتند، ولی با وجود این که اروند حدوداً یک کیلومتر عرض دارد و آن شب طوفانی هم بود، آنها توانستند بدون کوچک ترین انحرافی، دقیقاً به حد خود برسند.

بعد از عبور از اروندرود، نیروهای خط شکن تا نزدیکی سنگرهای عراقی پیش رفتند و با دستور فرماندهی درگیری را آغاز کردند. در مورد آغاز درگیری دو تن از برادران غواص می گویند:

«تا نزدیکی سیم خاردارها و مواضع دشمن پیش رفتیم. عراقی ها داشتند میادین مین را کنترل می کردند و در مسیر

با وجود این که اروند حدوداً یک کیلومتر عرض دارد و آن شب طوفانی هم بود، آنها توانستند بدون کوچک ترین انحرافی، دقیقاً به حد خود برسند

هاور کرافت، موانع می گذاشتند، بعد، ما را مشاهده کردند. ما در ساحل در یک ستون بر روی زمین خوابیده بودیم. آنها از تعداد زیاد نیروهای ما به وحشت افتاده بودند. توان هیچ گونه واکنشی را نداشتند. سرانجام، فرار را بهترین گزینه دیدند. بدون این که سروصدایی بکنند یا بخواهند درگیر شوند به آرامی از ما دور شدند. بچه ها به دنبال برادر مسعودی جلو رفتند وی برگشت و گفت همه خوابند (عراقی ها) و بچه ها رفتند توی سنگرهایشان و مستقر شدند، داشتیم صحبت می کردیم که دو نفر عراقی در حالی که با هم به عربی سخن می گفتند، وارد شدند در همین حال، اسلحه یکی از آنها به اسلحه یکی از بچه های ما خورد و درگیری تن به تن آغاز شد. یکی از بچه ها نیروی عراقی را با خنجر زد با بلند شدن صدای فریاد وی، دیگر نیروهای عراقی شروع به زدن آرپی. جی. کردند»^۹

نفر بعدی، که از بچه های تخریب بود، چنین گفت: «وسط معبر که رسیدیم، از موانع و هشت پر و سیم خاردار توپی رد شدیم، دو سه تا سیم خاردار توپی مانده بود که سرمان را بلند کردیم، دیدیم سنگر کمین روبه رویمان است که با ما تقریباً پنج متر فاصله دارد. افراد عراقی مستقر در آن تقریباً مشکوک شده بودند. در نتیجه، شروع به تیراندازی به طرف ما کردند. بعد از چند دقیقه، دوباره به صحبت کردن ادامه دادند. از سیم خاردار رد شدیم، در حالی که آنها هنوز متوجه نشده بودند، بچه ها پشت سنگرهایشان مستقر شده اند»^{۱۰} دشمن به طور درخور توجهی غافلگیر شد. در مقابل، نیروی خودی از اعتماد به نفس بالایی برخوردار بودند»^{۱۱}

در ساعت ۲۲:۱۳ شب از سوی قائم مقام لشکر ۴۱ ثارالله رمز علمیات به این شرح اعلام شد: «بسم الله الرحمن الرحیم یا زهرا، یا زهرا، یا زهرا(س) به پیش». بلافاصله، ادوات اجرای آتش را بر روی خط دوم آغاز کرد و توپخانه از خط دوم دشمن به بعد از زیر پوشش آتش خود قرار داد. آتشبارهای توپخانه، به ویژه ادوات به طرز بی سابقه ای (از نظر حجم و سد کردن آتش دشمن) آتش های خود را به روی خطوط پدافندی دشمن اجرا

* چند ساعت بعد، معلوم شد علت این که از محور علی شیر خبری نبود به خاطر شهادت بی سیم چی بوده است.

گردان خط شکن فاطمه زهرا (س)

گروهان اول از این گردان پس از عبور از رودخانه اروند، توانست با کمک نیروهای غواص در ساعت ۲۲:۴۵ شب، افزون بر خاموش کردن کالیبرهای دشمن، خط را بشکند. تعدادی از نیروها به جناح راست رفتند و پس از شکستن و پاکسازی خط، با گردان حضرت ابوالفضل (ع) الحاق کردند و بقیه گروهان به سمت جناح چپ رفته تا با تیپ المهدی الحاق کنند. هم‌زمان با شکستن خط در این جناح، دومین گروهان از این گردان هم حرکت داده شد. خط اول دشمن با توجه به عملکرد خوب غواص‌ها به راحتی شکسته شد و نیروهای خط شکن علی‌رغم آن که بیشترین تلاش خود را برای الحاق دو جناح با خود گذاشتند، در ابتدا نتوانستند، خط را کامل کرده و الحاق نمایند.

پس از وارد شدن گروهان‌های دوم از گردان‌های خط شکن، خط دوم دشمن نیز در ساعت ۲۲:۵۸ شکسته شد که در این مورد ادوات با اجرای آتش پر حجم نقش به‌سزایی داشتند. هم‌چنین باید یادآور شد که تاکنون، در این خط، نیز مانند خط اول الحاق صورت نگرفته است. در ساعت ۲۳، با توجه به این که نیروهای عمل‌کننده فلش عملیاتی خود را بر روی عمق و هم‌چنین فلکه قشله قرار داده بودند، ادوات و توپخانه برای کمک به نیروهای عمل‌کننده بر روی فلکه قشله آتش تهیه اجرا کرد که هم‌زمان با آن، سومین گروهان

کردند، به طوری که در دقایق نخست، نه تنها توانستند آتش دشمن را (تقریباً) خاموش کنند، بلکه برای نخستین بار بود که آتش نیروهای خودی بر آتش دشمن تسلط کامل داشت. درگیری بین نیروهای غواص و دشمن نیز آغاز شد و نیروهای تخریب که همراه غواص‌ها بودند، افزون بر این که معابر را وسیع‌تر می‌کردند، با چراغ‌های راهنمایی که به همراه داشتند، برای هدایت گردان‌های خط شکن به معابر باز شده علامت می‌دادند که در ساعت ۲۲:۲۰، از طرف فرماندهی به گردان حضرت ابوالفضل (ع) و ۲۲:۲۷ به گردان فاطمه زهرا (س) فرمان حرکت داده شد.

گردان خط شکن حضرت ابوالفضل (ع)

در ساعت ۲۲:۳۵ گروهان عون از این گردان که از محور میجری وارد عمل شده بود، توانست از زیر آتش تیربارهای دشمن که به صورت تراش اجرا می‌شد، عبور کند و سپس، خود را به خط اول دشمن برساند و با کمک غواص‌ها این خط را بشکند، بدین ترتیب که نخست، دو تیم از دسته ویژه برای شکستن خط، پاکسازی و الحاق با لشکر ۱۹ فجر به جناح راست و دو تیم دیگر از همین دسته با دو دسته دیگر به سمت چپ فرستاده شدند تا بعد از شکستن خط و پاکسازی آن، با گردان خط شکن فاطمه زهرا (س) از همین یگان در خط اول الحاق کنند.



غواص ها می دانند که احتمال بازگشتشان نسبت به نیروهای دیگر بسیار ضعیف تر است، آنها بجز شهادت به چیز دیگری نمی اندیشند



از گردان فاطمه زهرا (س) و گردان حضرت ابوالفضل (ع) برای ادامه تک حرکت داده شدند.

خود را به عمق برسانند و در صبح، عملیات پاکسازی اصلی را انجام دهند و پاتک های منطقه ای را در نخلستان پاسخ گویند».^{۱۳}

در ساعت ۲۳:۵۸، دشمن به نیروهای زرهی خود که تاب مقاومت را از دست داده بود، فرمان عقب نشینی داد و نیروهای خودی توان خود را بر این گذاشتند تا ضمن جلوگیری از فرار دشمن، آنها را محاصره و منهدم کنند. در محور گردان علی بن ابی طالب (ع) گروهان اول از این گردان پس از عبور از گردان حضرت ابوالفضل (ع) و با توجه به مقاومتی که دشمن در فلکه و پاسگاه قشله می کرد، توانست در ساعت ۲۳:۲۳ این فلکه را محاصره کند که هنوز درگیری در این منطقه ادامه دارد و دشمن تاکنون تسلیم نشده است.

گردان کربلا

گروهان اول از گردان کربلا پس از عبور از گردان فاطمه زهرا (س)، در ساعت ۲۴:۳۰، به طرف اهداف از پیش تعیین شده خود حرکت کرد تا در سمت چپ با تیپ المهدی و در راست با گردان علی بن ابی طالب (ع) الحاق کند. گردان های خط شکن موج دوم پس از شکستن خط دوم در ساعت ۲۲:۳۵، فلش های عملیاتی خود را برای الحاق با جناحین گذاشتند تا این که پس از دو ساعت و اندی نبرد، با توجه به مقاومتی که دشمن از خود نشان می داد، گردان حضرت ابوالفضل (ع) توانست در ساعت ۲۴:۴۲ با لشکر ۱۹ فجر در جناح راست و در ساعت ۲۴:۵۶ در جناح چپ با گردان

در ساعت ۲۳:۰۹، حجم آتش تهیه بر روی خط سوم و فلکه قشله و کلاً بر روی مواضع دشمن به حدی زیاد بود که افزون بر زمینگیر کردن دشمن، نیروهای خودی را نیز تقویت کرد، به طوری که برادر زندی، مسئول ادوات، در این باره می گوید: «دشمن که همیشه خمپاره هایش نیروهای ما را از بین می برد، الان زیر آتش ماست، تا ساعت ۲۳:۲۶، حدود شش هزار گلوله ریخته شده، گلوله خمپاره ۸۱ ما تمام شده است. اکنون، مؤثرترین زمان برای اجرای آتش است؛ زیرا، نیروهای دشمن در حال فرار هستند اگر ما ده دقیقه آتش روی خط دوم عراق داشتیم، خیلی مؤثر واقع می شد».^{۱۴}

گردان های حضرت فاطمه زهرا (س) و حضرت ابوالفضل (ع) با توجه به شکستن دو خط نخست و انهدام دشمن توانستند در ساعت ۲۳:۳۸ با یکدیگر الحاق و خط را وصل کنند، سپس در ساعت ۲۳:۴۲، گردان فاطمه زهرا (س) توانست با تیپ المهدی در جناح چپ الحاق کند که در این مورد، معاون فرمانده، طی تماسی با قرارگاه نوح چنین می گوید: «با تیپ المهدی دست دادیم، خط دوم را پشت سر گذاشتیم، فشار را گذاشتیم برای دست دادن با لشکر ۱۹ فجر با موج سوم، گردان علی بن ابی طالب را داریم می فرستیم که از این موج یک گروهان رفته، بقیه دارند حرکت می کنند. نیروهای خودی فشار را بر روی جاده قشله گذاشته اند تا پس از تسخیر پادگان قشله و فلکه قشله،

یادداشت‌ها

۱. نوار شماره ۴ مصاحبه مسئول طرح و عملیات، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
۲. نوار شماره ۳ جلسه، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
۳. نوار شماره ۱ مصاحبه، برادر غیبی، مسئول شناسایی، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
۴. نوار شماره ۱ جلسه برادر راجی مسئول اطلاعات عملیات، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
۵. اسناد و نوار قرارگاه نوح.
۶. نوار شماره ۱۸، جلسه ۶۴/۱۷۱۹، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
۷. نوار شماره ۱۷، جلسه فرمانده لشکر، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
۸. نوار شماره ۱ مصاحبه، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
۹. نوار شماره ۱۷ بی سیم، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
۱۰. نوار شماره ۱۷ بی سیم، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
۱۱. نوار شماره ۱ با سیم (رمز توسط بی سیم اعلام شد) آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
۱۲. نوار شماره ۱ بی سیم، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
۱۳. نوار شماره ۱ بی سیم، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.

فاطمه زهرا (س) در خط اول الحاق و سپس، آن را کامل کند. در خط دوم نیز، هر چند دو گردان خط شکن از لشکر ثارالله برای الحاق با یکدیگر با نیروهای دشمن می جنگیدند، ولی تاکنون نتوانسته اند الحاق کنند. هم چنین، گردان فاطمه زهرا (س) با توجه به مشکلاتی که تیپ المهدی در شکستن خط داشته، نتوانسته است در خط اول، با این تیپ الحاق کند. در این قسمت نیز، نیروهای خودی برای انجام الحاق با یکدیگر و کامل کردن خط بر نیروهای دشمن فشار وارد آوردند.

هم‌زمان با الحاق‌هایی که گردان‌های موج دوم در خطوط مقدم انجام دادند، گروهان سوم از گردان علی بن ابی طالب و گروهان دوم از گردان کربلا حرکت داده شدند. از طرف دیگر، گردان علی بن ابی طالب (ع) توانست پس از نیم ساعت درگیری در روی قشله ساعت ۱ بامداد سنگر فرماندهی دشمن را محاصره و منهدم کند سپس، در ساعت ۱:۲۰ بامداد، با گردان کربلا که از سه راهی پشت نخلستان عبور کرده است، الحاق کند، در ضمن، گروهان سوم گردان کربلا و یک گروهان از گردان یا مهدی (موج چهارم) برای ادامه کار حرکت داده شدند. هم‌زمان با این الحاق، گردان‌های موج دوم (حضرت ابوالفضل (ع) و فاطمه زهرا (س)) توانستند با یکدیگر الحاق و خط اول و دوم را کامل کنند.

